

Ispitivanje karakteristika posla i profesionalne predanosti medicinskih sestara tijekom COVID-19 pandemije

Matošić, Ana Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zadar / Sveučilište u Zadru**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:162:506479>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Sveučilište u Zadru
Universitas Studiorum
Jadertina | 1396 | 2002 |

Repository / Repozitorij:

[University of Zadar Institutional Repository](#)

zir.nsk.hr

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

Sveučilište u Zadru

Odjel za zdravstvene studije
Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Ana Marija Matošić

**Ispitivanje karakteristika posla i profesionalne
predanosti medicinskih sestara tijekom COVID-19
pandemije**

Završni rad

Zadar, 2022.

Sveučilište u Zadru
Odjel za zdravstvene studije
Sveučilišni preddiplomski studij sestrinstva

Ispitivanje karakteristika posla i profesionalne predanosti medicinskih sestara tijekom COVID-19
pandemije

Završni rad

Student/ica:

Ana Marija Matošić

Mentor/ica:

dr.sc.Ivana Gusar, viši predavač

Zadar, 2022.

Izjava o akademskoj čestitosti

Ja, **Ana Marija Matošić**, ovime izjavljujem da je moj **završni** rad pod naslovom **„Ispitivanje karakteristika posla i profesionalne predanosti medicinskih sestara tijekom COVID-19 pandemije“** rezultat mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na izvore i radove navedene u bilješkama i popisu literature. Ni jedan dio mojega rada nije napisan na nedopušten način, odnosno nije prepisan iz necitiranih radova i ne krši bilo čija autorska prava.

Izjavljujem da ni jedan dio ovoga rada nije iskorišten u kojem drugom radu pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj, obrazovnoj ili inoj ustanovi.

Sadržaj mojega rada u potpunosti odgovara sadržaju obranjenoga i nakon obrane uređenoga rada.

Zadar, 2. rujan 2022.

SAŽETAK

UVOD: Pojava novog oblika pandemije ukazala je na važnu i zahtjevnu ulogu medicinskih sestara i tehničara u održavanju zdravlja ljudi i to posebice u izvanrednim situacijama globalnih javnozdravstvenih kriza i problema. Poznavanje karakteristika posla kao i praćenje profesionalne predanosti zaposlenika važno je u svrhu praćenja i poboljšanja kvalitete pružene skrbi.

CILJ: Ispitati karakteristike posla i profesionalnu predanost zaposlenih medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj tijekom COVID-19 pandemije.

MATERIJALI I METODE: Provedeno je presječno istraživanje uz pomoć on line ankete distribuirane potencijalnim ispitanicima putem društvenih mreža. Za istraživanje se koristio anonimni standardizirani anketni upitnik iz tri dijela.

REZULTATI: Od ukupno 497 ispitanika, 435 (88%) cijelu karijeru namjerava raditi u sestrinstvu. Ispitanici uglavnom izražavaju (97,17%) da skrb prema bolesniku pružaju kao prema članu svoje obitelji. Polovica ispitanika (50,7%) napustila bi profesiju ako se ne bi slagala sa nadređenim ili kolegama, a nešto manji udio (34,4%) ostao bi u sestrinskoj profesiji unatoč nemogućnosti profesionalnog napredovanja. Ispitanici (70%) smatraju kako u poslu imaju umjerenu autonomiju, a 74,03 % ispitanika kako tijekom rada koristi složenu sofisticiranu opremu. Ispitanici su uglavnom suglasni (78.46%) da da njihov posao utječu povratne informacije od drugih osoba te niti jedan ispitanik (0) nije smatrao da sestrinski posao nije važan.

ZAKLJUČAK: Tijekom COVID-19 pandemije koja je dovela do promjena u karakteristikama posla svih zdravstvenih djelatnika pa tako i medicinskih sestara na području Republike Hrvatske prisutna je profesionalna predanost medicinskih sestara.

KLJUČNE RIJEČI: medicinske sestre, medicinski tehničari, kvaliteta, profesionalna predanost, COVID-19 pandemija

ABSTRACT

TITLE: Examination of the job characteristics and professional commitment of nurses during the COVID-19 pandemic

ABSTRACT: The emergence of a new form of pandemic has pointed to the important and demanding role of nurses and technicians in maintaining people's health, especially in emergency situations of global public health crises and problems. Knowing the characteristics of the job as well as monitoring professional commitment of employees is important for the purpose of monitoring and improving the quality of care provided.

OBJECTIVE: To examine the job characteristics and professional commitment of employed nurses and technicians in the Republic of Croatia during the COVID-19 pandemic

MATERIALS AND METHODS: A cross-sectional study was conducted with the help of an online survey distributed to potential respondents via social networks. An anonymous standardized questionnaire in three parts was used for the research.

RESULTS: Out of a total of 497 respondents, 435 (88%) intend to work in nursing for their entire career. Respondents mostly express (97.17%) that they care for the patient as if they were a member of their family. Half of the respondents (50.7%) would leave the profession if they did not agree with their superiors or colleagues, and a slightly smaller proportion (34.4%) would remain in the nursing profession despite the impossibility of professional advancement. 70% of respondents believe that they use complex sophisticated equipment during work. Respondents mostly agree (78.46%) that their work is influenced by feedback from other people, and not a single respondent (0) considered that nursing work is not important.

CONCLUSION: During the COVID-19 pandemic, which led to changes in the job characteristics of all healthcare workers, including nurses, in the Republic of Croatia, the professional commitment of nurses was present.

KEY WORDS: nurses, medical technicians, quality, professional commitment, COVID-19 pandemic

SADRŽAJ:

1. Uvod	1
1.1. COVID-19 pandemija	1
1.2. Karakteristike posla	2
1.3. Profesionalna predanost	2
2. Cilj istraživanja	4
3. Metode.....	5
3.1. Instrument istraživanja.....	5
3.2. Statističke metode.....	6
3.3. Etičko odobrenje.....	6
4. Rezultati.....	7
4.1. Opće karakteristike ispitanika	7
4.2. Specifična obilježja ispitanika.....	8
4.3. Profesionalna predanost ispitanika	10
4.4. Karakteristike posla ispitanika	12
5. Rasprava	16
6. Zaključak	21
7. Literatura	22
8. Prilozi	

1. Uvod

Nova COVID-19 infekcija prvi put se pojavljuje 2019. godine, a u ožujku 2020. godine proglašena je globalna svjetska pandemija od strane Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) (1,2). Pandemija je uzrokovala brojne promjene u svim segmentima diljem svijeta pa tako i u zdravstvenom sustavu (1). Primjerice, u Hrvatskoj s ciljem prilagodbe na nove uvjete uzrokovane pandemijom, Ravnateljstvo civilne zaštite i Ministarstvo zdravstva donijeli su brojne odluke i preporuke (1). Prema članku 197. navedenom u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti (NN 100/18, 125/19, 147/20), dana 14. ožujka 2020. godine Ministarstvo zdravstva objavilo je odluke o rasporedu i organizaciji rada, radnog vremena zdravstvenih ustanova te njihovih djelatnika (1). Također, donesene su odluke o mjerama korištenja zaštitne opreme, te ostalog materijala, a dogodile su se i promjene u samoj organizaciji rada svih djelatnika u zdravstvenim ustanovama i službama (1). Dakle, tijekom pandemije COVID-19 infekcije u funkcioniranju zdravstvenih sustava došlo je do brojnih promjena. Primjerice zdravstvenim radnicima promijenjeno je radno vrijeme, a nerijetko i radno mjesto, te su uvedeni novi protokoli rada kojih se trebalo pridržavati (1). Dio zdravstvenih radnika izravno je zbrinjavalo COVID-19 oboljele pacijente, a ostali su bili usmjereni na potencijalno COVID-19 pozitivne pacijente (1). Upravo ovakav način rada zdravstvenih djelatnika izazvao je brojne psihičke i fizičke pritiske posebice jer je riječ o virusu koji još uvijek nije dobro poznat i koji se tek istražuje (3).

Pojava potpuno novog oblika pandemije jasno je pokazala iznimno važnu i zahtjevnu zadaću medicinskih sestara i tehničara koja se odnosi na održavanje zdravlja ljudi tijekom cijelog života, a posebice u iznimnim okolnostima globalnih javnozdravstvenih kriza i problema. U tom smislu važno je ispitivanje i poznavanje karakteristika posla kao i praćenje profesionalne predanosti zaposlenika. Praćenje navedenih parametara može biti jasan pokazatelj radne dobrobiti medicinskih sestara i tehničara tijekom trajanja COVID-19 pandemije u Republici Hrvatskoj.

1.1. COVID-19 pandemija

COVID-19 bolest uzrokuje corona virus. Corona virus (CoV) pripada obitelji virusa koji uzrokuju infekciju dišnog sustava, primjerice od obične prehlade do ozbiljno narušenog zdravstvenog stanja (4). Širenje COVID-19 infekcije događa se kapljičnim putem sa čovjeka

na čovjeka (4). Osim metode prenošenja virusa sa zaražene osobe na zdravu, virus se također može prenijeti i sa asimptomatskih bolesnika (4). Razdoblje inkubacije najčešće traje do 14 dana od izlaganja uzročniku s prosječnom inkubacijom u trajanju od 4 do 5 dana (4). Najizraženiji simptomi su povišena tjelesna temperatura, suhi kašalj i slabost, dok je najčešći razlog hospitalizacije pneumonija teže kliničke slike (4). Najopasniji učinak ova infekcija ima na bolesnike sa drugim komorbiditetima kao npr. kod oboljelih od kardiovaskularnih bolesti, oboljelih od zloćudnih bolesti, oboljelih od šećerne bolesti i sl. (4). Zdravstveni djelatnici prilikom rada kao zaštitni materijal koriste: pregače, zaštitne rukavice, naočale, masku, vizir, kaljače te zaštitno odijelo (4).

1.2. Karakteristike posla

Kao objektivna karakteristika posla koja je vezana uz obilježja aktivnosti na poslu te stupanj motivacije djelatnika navodi se njihovo zadovoljstvo poslom (Barać, 2019). Model teorija karakteristika posla razvili su autori Hackmana i Oldhama. U dostupnoj literaturi autori opisuju pet različitih temeljnih karakteristika posla koje se redom odnose na: različitost zadatka, identitet odnosno prepoznatljivost zadatka, značajnost zadatka, stupanj slobode odnosno autonomiju koju zaposlenik ima u svom poslu i nezavisnosti u obavljanju zadatka te povratna informacija o obavljenom zadatku (5).

Prilikom poznavanja ovih karakteristika nastupa doživljaj smislenosti posla koji motivira djelatnike. Djelatnici pritom osjećaju odgovornost za svoje postupke među ostalim jer prepoznaju važnost i značajnost zadatka (5). Također, vrlo važno je poznavati i važnost povratnih informacija o obavljenom poslu kako bi svaki sljedeći put pri izvođenju zadatka djelatnici znali prepoznati uspješnost provedenog zadatka te pripaziti na moguće eventualne pogreške pri izvođenju zadatka (5). Pružajući kvalitetne i pravovremene informacije omogućuje se da djelatnici percipiraju i izvode pojedine zadatke i aktivnosti učinkovito (5).

1.3. Profesionalna predanost

Sestrinstvo je humana profesija čiji je osnovni cilj pružanje zdravstvene njege najveće moguće kvalitete, a razvija se cjeloživotnim razvojem znanja i vještina te predanim radom medicinskih sestara i tehničara. Sestrinstvo kao profesija ima svoje specifičnosti. One podrazumijevaju predanost pri izvođenju vještina zdravstvene njege, zatim predanost društvu u cjelini te promatranje pojedinca kao zasebne vrijedne cjeline. Upravo profesionalna

predanost predstavlja primjenu bolesniku najbolje moguće zdravstvene njege (5). Pri tom je potrebno razlikovati dvije vrste profesionalne predanosti:

1. Predanost u pružanju najbolje moguće zdravstvene njege koja - predstavlja stjecanje novih spoznaja i vještina, sudjelovanje u znanstvenim i stručnim istraživanjima iz područja sestrinstva (5). Ovu vrstu profesionalne predanosti prate sljedeće osobine: poštovanje, pružanje podrške i potpore bolesniku, razumijevanje te nesebičnost (5).

2. Predanost u isticanju sestriinske profesije koja predstavlja- poštivanje vlastite profesije te osjećaj ponosa zbog odabira ovog zvanja (5). Također važan je i osjećaj odgovornosti i odanosti prema struci, medicinska sestra/tehničar koristi svoj potencijal za promociju svog zvanja (3).

Profesionalna predanost je usmjerenost i privrženost prema profesiji te prihvatanje važeće profesionalne etike, spremnost za zadržavanje u struci te želja za vlastitim razvojem i rastom u sestrinstvu (5). Stoga medicinske sestre i tehničari sa višom razinom profesionalne predanosti stavljaju veći prioritet na zdravlje bolesnika (5). S druge strane medicinske sestre i tehničari koji pokazuju nižu razinu profesionalne predanosti izvode aktivnosti koje ugrožavaju pojedinca i okolinu te su također skloni izostancima sa posla (5). Izrazito je bitno da medicinske sestre/tehničari razumiju sestrinstvo, vole svoj posao, smatraju ga zanimljivim te da su spremni promovirati vlastitu profesiju te o njoj raspravljaju sa drugim suradnicima (5). Upravo na ovakav način doprinosi se vlastitoj profesiji, jača se vlastito osobno, ali i životno iskustvo.

2. Cilj istraživanja

S obzirom na važnost kvalitetnog rada medicinskih sestara i tehničara tijekom radnog procesa te pružanja sigurne i kvalitetne zdravstvene njege kako općenito tako i tijekom COVID-19 pandemije ovaj rad imao je za cilj ispitati:

- karakteristike posla zaposlenih medicinskih sestara i tehničara tijekom trajanja COVID-19 pandemije u Republici Hrvatskoj, te
- profesionalnu predanost zaposlenih medicinskih sestara i tehničara tijekom trajanja COVID-19 pandemije u Republici Hrvatskoj.

3. Metode

Istraživanje je provedeno u periodu od 01. travnja do 01. svibnja, 2022. godine, online putem Google forms anketnog obrasca. Nakon što je sa detaljnim uputama i obrazloženjem cilja i svrhe istraživanja izrađen online obrazac isti je putem različitih društvenih mreža od strane autora rada upućen zaposlenim medicinskim sestrama i tehničarima s različitih područja Republike Hrvatske. Istraživanje je bilo dobrovoljno i anonimno, a uredno popunjen obrazac dostavilo je ukupno 497 medicinskih sestara i tehničara zaposlenih u različitim zdravstvenim ustanovama na području Republike Hrvatske.

3.1. Instrument istraživanja

Anketni upitnik sastojao se od tri različita poglavlja. Prvo poglavlje upitnika sadržavalo je pitanja o socio-demografskim obilježjima medicinskih sestara i tehničara koja su obuhvaćala pitanja o spolu, dobi, razini obrazovanja, radnom statusu, radnom mjestu, radnom vremenu, statusu radnog mjesta u odnosu na stručnu spremu, mjestu stanovanja (grad, selo, prigradsko naselje, ostalo) članovima kućanstva, zadovoljstvu socioekonomskim statusom, planiranju odlaska izvan Republike Hrvatske, promjeni radnog mjesta unutar područja sestrinstva, te ideju o napuštanju sestrinske profesije. Kao drugi dio upitnika uz prethodnu suglasnost autorice Barać. I. korišten je *Upitnik profesionalne predanosti* (5). Pitanja u ovom dijelu upitnika bila su vezana uz zanimljivost posla, značajan rad medicinske sestre/tehničara, želju za ostankom u profesiji do kraja karijere, koliko raspravljaju o sestrinstvu, koliko se osjećaju kao profesionalac u struci, koliko su zadovoljni odabirom poziva medicinske sestre/tehničara, mogu li ostvariti snove dok se bave sestrinstvom, koliko se ponose što su medicinska sestra/tehničar, koliko sestrinstvo doprinosi društvu, koliko sestrinstvo povećava osobno životno iskustvo, koliko su zabrinuti budućnošću razvoja sestrinstva, trebaju li medicinske sestre/tehničari dobiti profesionalno obrazovanje, hoće li se posvetiti sestrinstvu, obavljaju li savjesno svoj posao, trude li se razumjeti pacijentove potrebe za primjeren plan zdravstvene njege, provode li sestrinsku skrb prema bolesniku kao prema članu svoje obitelji, žele li prevladati teškoće na koje nailaze, hoće li dati otkaz ako se ne slažu sa svojim nadređenima i kolegama, hoće li promijeniti karijeru u ne sestrinskom smjeru te hoće li ostati u sestrinstvu iako plaća nije zadovoljavajuća. Kao treći dio upitnika također je uz prethodnu suglasnost autora korišten *Upitnik o karakteristikama posla* (5).

Pitanja u upitniku odnose se na autonomiju na poslu, raznolikosti u poslu, koliko im je važan posao, dobivaju li povratne informacije koliko dobro obavljaju profesionalne zadaće, je li u njihovom radu potreban niz složenih i sofisticiranih vještina, pruža li im se šansa da shvate koliko dobro obavljaju svoj posao, utječu li na njihov posao druge osobe koje im daju povratnu informaciju, koriste li u obavljanju poslova vlastitu inicijativu, pruža li im posao neovisnost u izvođenju aktivnosti. Odgovori na pitanja u *Skali karakteristika posla* ponuđeni su za svako pitanje posebno na skali od jedan do sedam odnosno na *Skali profesionalne predanosti* od jedan do pet (5).

3.2. Statističke metode

U obradi prikupljenih podataka korištene su statistički deskriptivne metode prikaza podataka. Podaci su obrađeni pomoću Microsoft Excel programa za tablično računanje.

3.3. Odobrenje etičkog povjerenstva

Istraživanje je odobreno od strane Etičkog povjerenstva Sveučilišta u Zadru na sjednici održanoj 28. ožujka 2022. godine. Klasa: 114-06/22-01/08, Ur. broj: 15-22-02.

4. Rezultati

4.1. Opće karakteristike ispitanika

U provedenom istraživanju je dobrovoljno i potpuno anonimno sudjelovalo ukupno 497 medicinskih sestara i tehničara s područja Republike Hrvatske. Ukupno 66,4% sudionika su bile medicinske sestre a 33,6% medicinski tehničari. Najveći udio ispitanika ima srednju stručnu spremu, njih 204 (41%). Prvostupnika sestrinstva je 189 (38%) i 50 (10,1%) diplomiranih medicinskih sestara/tehničara, te 54 (10,9%) s magisterijem sestrinstva (tablica 1). Najveći broj ispitanika, njih 259 (52,11%) ima između dvije i 10 godina radnog staža, dok je 16 ispitanika (3,21%) sa trideset i jednu do četrdeset godina radnog staža. Detaljni podatci prikazani su u tablici 1.

Tablica 1. Opće karakteristike ispitanika

	Varijabla	BROJ (N)	POSTOTAK (%)
Spol	Muški	167	33,6%
	Ženski	330	66,4%
Dob	20-30 godina	284	57,14%
	31-40 godina	126	25,35%
	41-50 godina	58	11,67%
	51-60 godina	29	5,83%
Obrazovanje	Srednja stručna sprema	204	41%
	Prvostupnik/ca sestrinstva	189	38%
	Magistra/r sestrinstva	54	10,9%
	Diplomirana medicinska sestra/tehničar	50	10,1%
Radni staž	0-1 godine	47	9,45%
	2-10 godina	259	52,11%

11-20 godina	113	22,73%
21-30 godina	56	11,26%
31-40 godina	16	3,21%

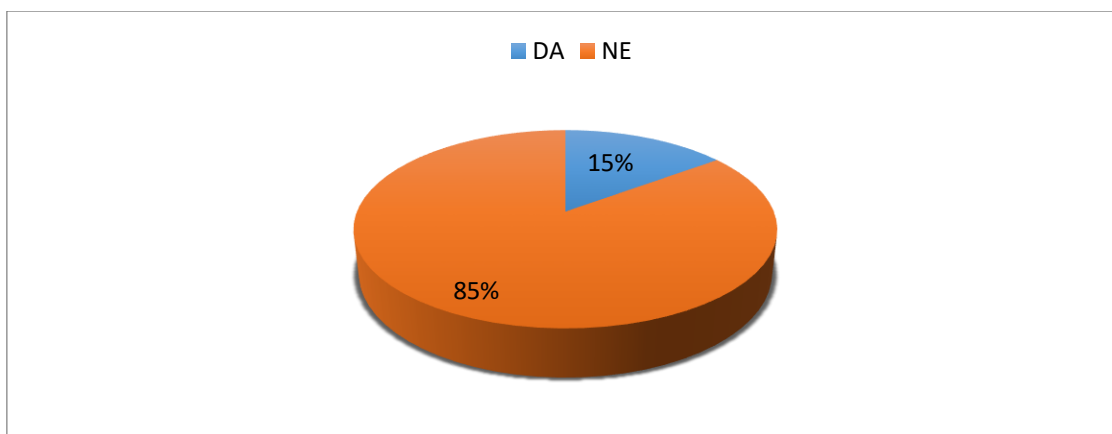
S obzirom na radno mjesto najviše ispitanika radi na bolničkom odjelu, njih ukupno 228 (45,86%), nakon čega slijedi 86 ispitanika (17,29%) zaposlenih u ambulanta. Ukupno 39 ispitanika (7,84%) zaposleno je u jedinicama intenzivnog liječenja dok najmanji broj ispitanika njih 5 (1%) koji ujedno ima i završenu najveću razinu obrazovanja zaposleno u upravi zdravstvenih ustanova. U obrazovnom sustavu zaposleno je 12 ispitanika (2,41%).

Tablica 2. Radno mjesto ispitanika

RADNO MJESTO	BROJ (N)	POSTOTAK(%)
Bolnički odjel	288	45,86%
Ambulanta	86	17,29%
Jedinica intenzivnog liječenja	39	7,84%
Operacijski blok	34	6,84%
COVID-odjel	20	3,49%
Dom za starije i nemoćne	21	4,22%
Sanitetska služba	9	1,81%
Zdravstvena njega u kući	10	2,01%
Patronažna služba	22	4,42%
Obrazovni sustav	12	2,41%
Uprava bolnice	5	1,01%
Prazno	4	0,80%

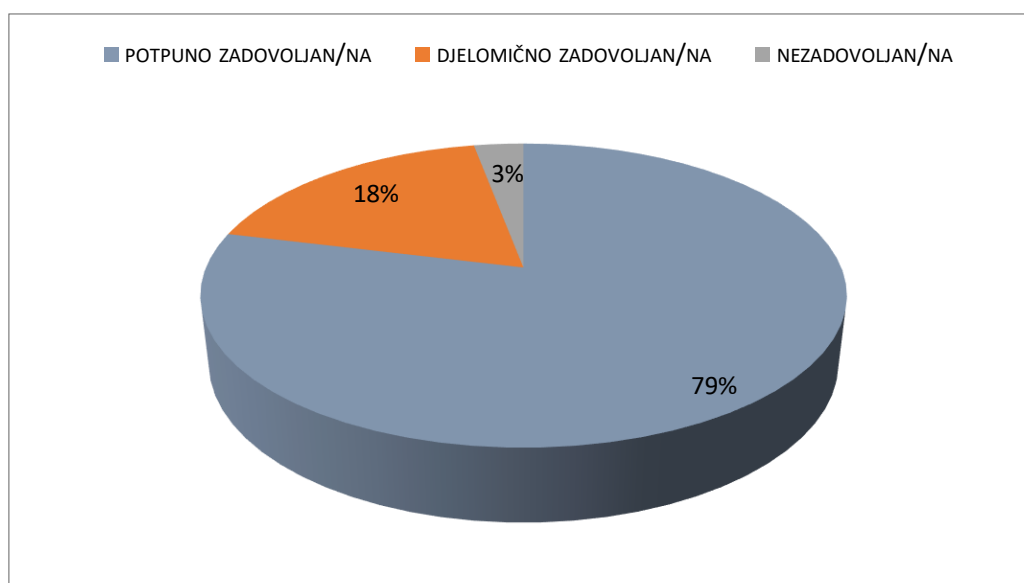
4.2. Specifična obilježja ispitanika

Dio upitnika o sociodemografskim karakteristikama ispitanika odnosio se na ispitivanje mišljenja medicinskih sestara i tehničara o vlastitoj profesionalnoj budućnosti te ispitivanje njihovog zadovoljstva socioekonomskim statusom (Graf 1 i Graf. 2).

Graf 1. „Razmišljam napustiti sestrinsku profesiju kako bih se bavio/la nečim drugim?“

Od 497 ispitanika njih 423 (85%) ne razmišlja o napuštanju sestrinske profesije kako bi se bavilo nečim drugim, dok je 75 ispitanika (15%) spremno promijeniti sestrinsku profesiju i započeti se baviti nečim drugim (Graf 1).

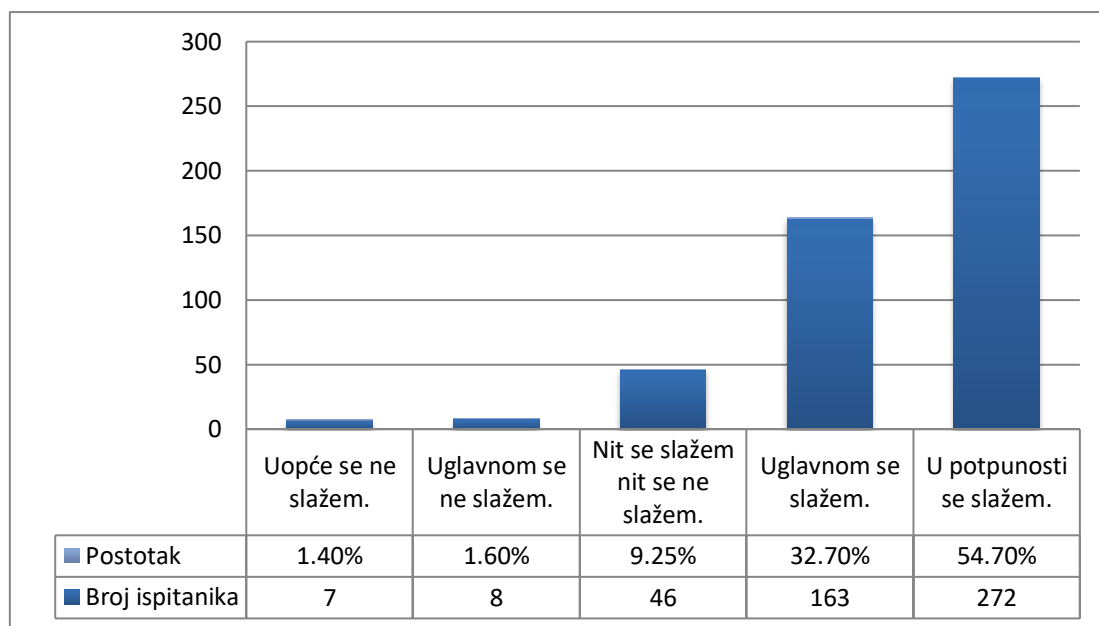

Graf 2. „Koliko ste zadovoljni svojim socioekonomskim statusom?“

Od 497 ispitanika potpuno je zadovoljno svojim socioekonomskim statusom 320 ispitanika (79%), djelomično zadovoljno je 165 ispitanika (18%), a nezadovoljno 12 ispitanika (3%).

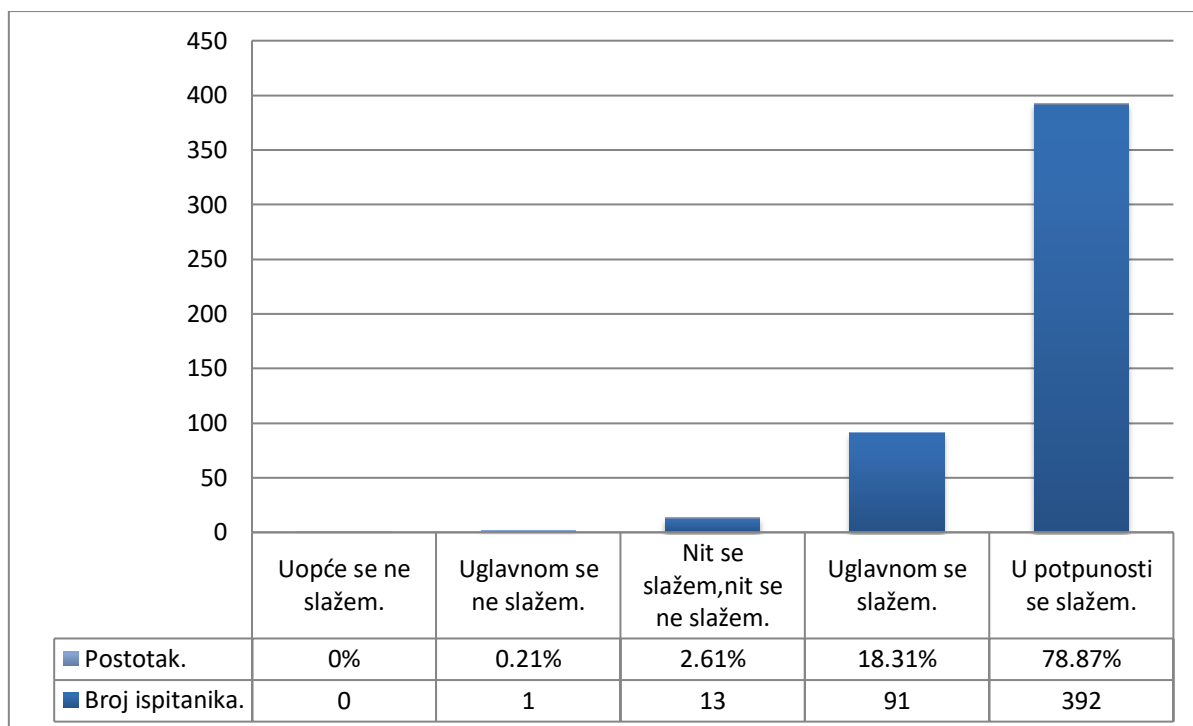
4.3. Profesionalna predanost ispitanika

Drugo poglavlje upitnika sadržavalo je pitanja kojim se ispituje profesionalna predanost zaposlenih medicinskih sestara i tehničara.

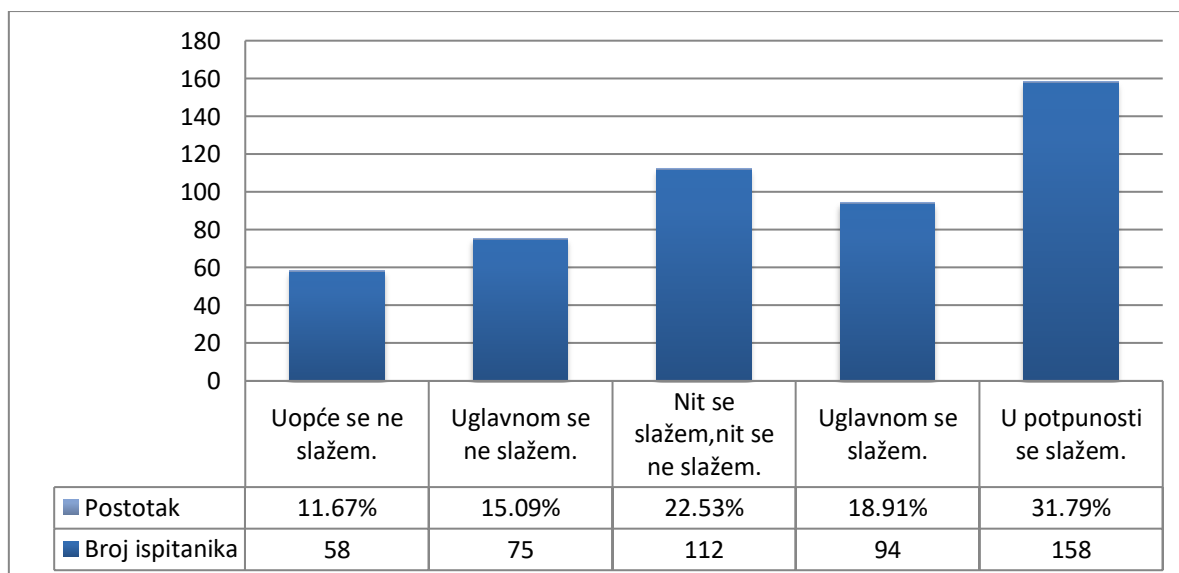
Graf 3. „Želim biti medicinska sestra cijelu karijeru.“

Od ukupno 497 ispitanika većina, 435 (87,51%) je suglasna sa tvrdnjom da cijelu svoju karijeru raditi u sestrinskoj profesiji, a njih 15 (3,02%) je izrazilo neslaganje sa navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 46 (9,25%) zabilježilo je odgovor niti se slažem niti se ne slažem.

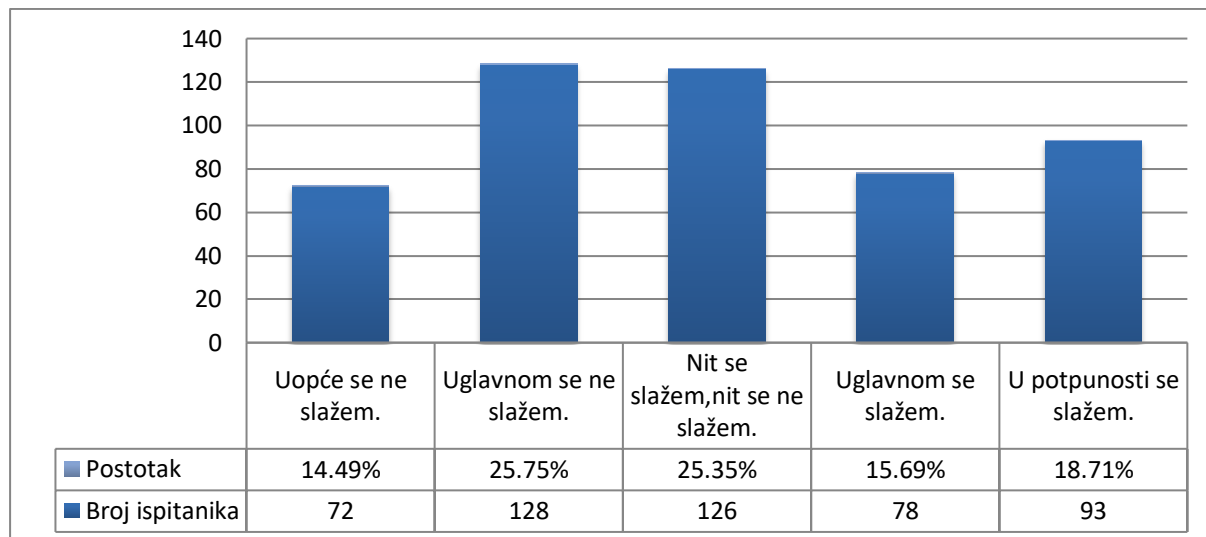
Graf 4. „Provodim sestrinsku skrb prema bolesniku kao članu moje obitelji.“

Od ukupno 497 ispitanika većina njih odnosno ukupno 483 ispitanika (97,17%) suglasni su s tvrdnjom da provode sestrinsku skrb prema bolesniku kao članu svoje obitelji, a 1 ispitanik (0,20%) ne slaže se sa navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 13 (2,61%) niti se slaže niti ne slaže sa navedenom tvrdnjom.

Graf 5. „Ukoliko se ne bi mogla složiti sa svojim nadređenima i kolegama, dala bi otkaz.“

Od ukupno 497 ispitanika većina njih odnosno 252 ispitanika (50,7%) suglasni su sa tvrdnjom koja glasi ukoliko se ne bi mogli složiti sa svojim nadređenima i kolegama, dali bi otkaz, a njih 133 ispitanika (26,76%) ne slaže se sa navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 112 (22,53%) zabilježilo je odgovor niti se slažem niti ne slažem.

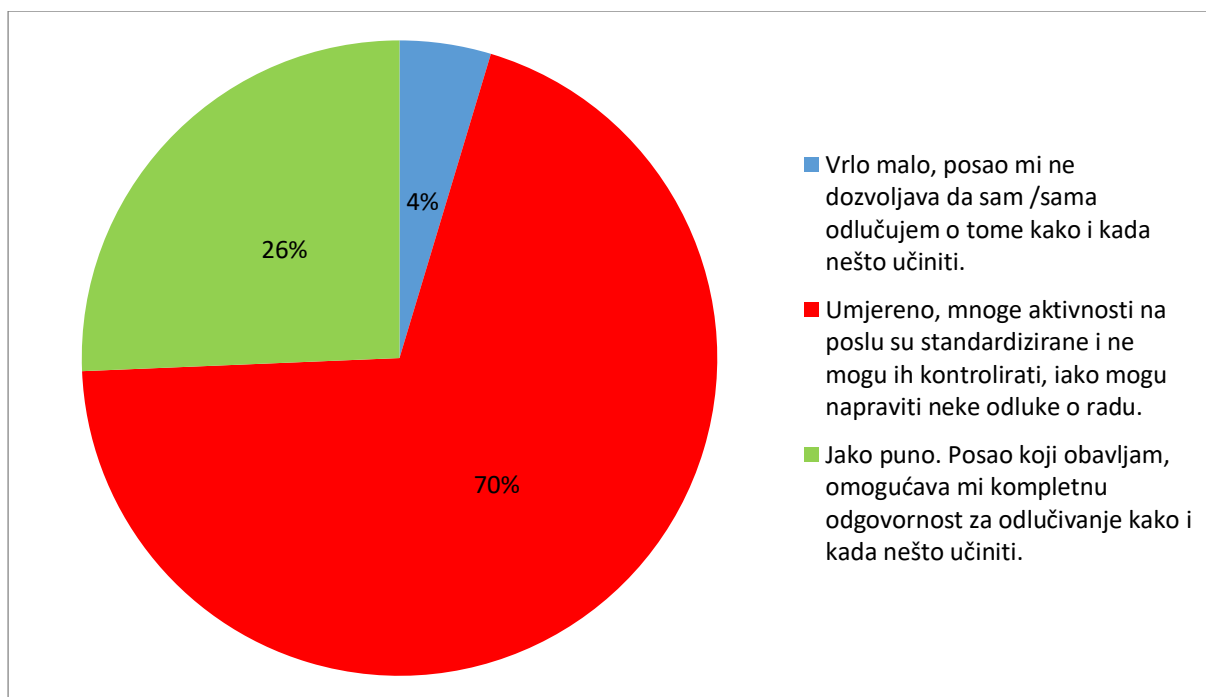

Graf 6. „Iako ne postoji mogućnost za napredovanjem, ostati ću u sestrinstvu.“

Od ukupno 497 ispitanika većina, odnosno njih 200 (40,23%) izrazilo je neslaganje sa tvrdnjom. Iako ne postoji mogućnost za napredovanjem, ostati će u sestrinstvu, dok je 171 (34,4%) ispitanika suglasan s navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika njih 126 (25,35%) niti se slaže niti ne slaže s navedenom tvrdnjom.

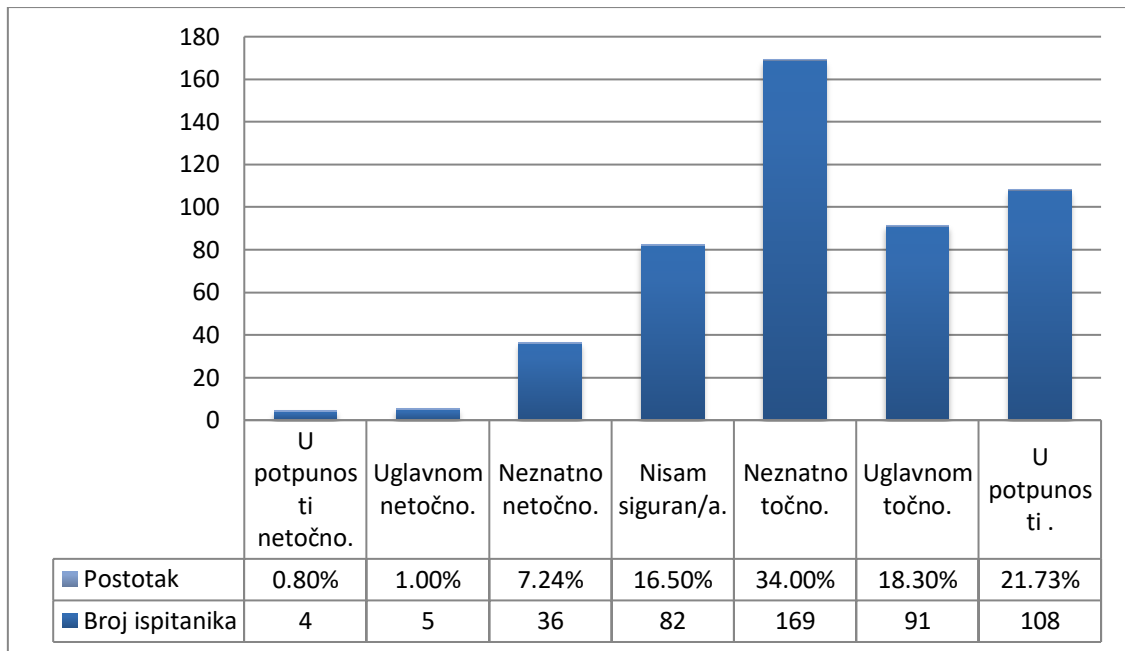
4.4. Karakteristike posla ispitanika

Posljednji dio upitnika korištenog u ovom istraživanju ispitivao je karakteristike posla zaposlenih medicinskih sestara i tehničara tijekom trajanja COVID-19 pandemije. Odgovor ispitanika prikazani su na grafovima 7, 8, 9 i 10.

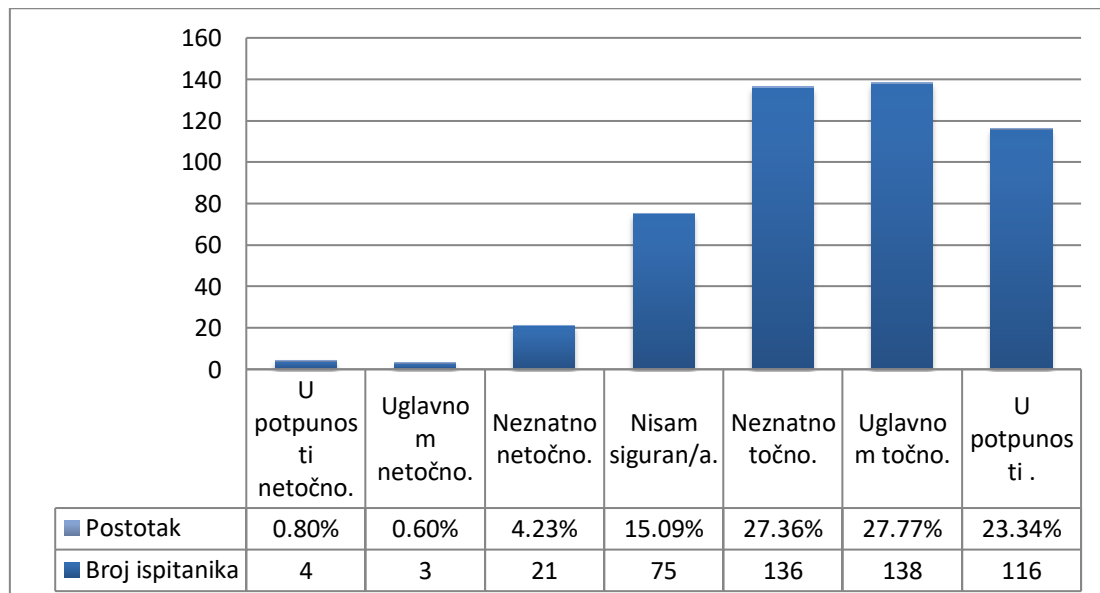
Graf 7. „Koliko imate autonomije u svojem poslu? Odnosno, u kojoj mjeri vam vaš posao dozvoljava da sami odlučujete što ćete raditi?“

Od ukupno 497 ispitanika, njih 345 (70%) izražava da ima umjerenu autonomiju. Ispitanici navode da su brojne aktivnosti na poslu standardizirane i ne mogu ih kontrolirati, iako mogu napraviti neke odluke o radu. Ispitanici, 127 (26%) navodi da ima jako puno autonomije, odnosno da im posao koji obavljaju, omogućuje kompletnu odgovornost za odlučivanje kako i kada nešto učiniti. Dio ispitanika, njih 23 (4%) smatra da ima vrlo malo autonomije, točnije posao im ne dozvoljava da sami odlučuju tijekom rada kako i kada će nešto učiniti.

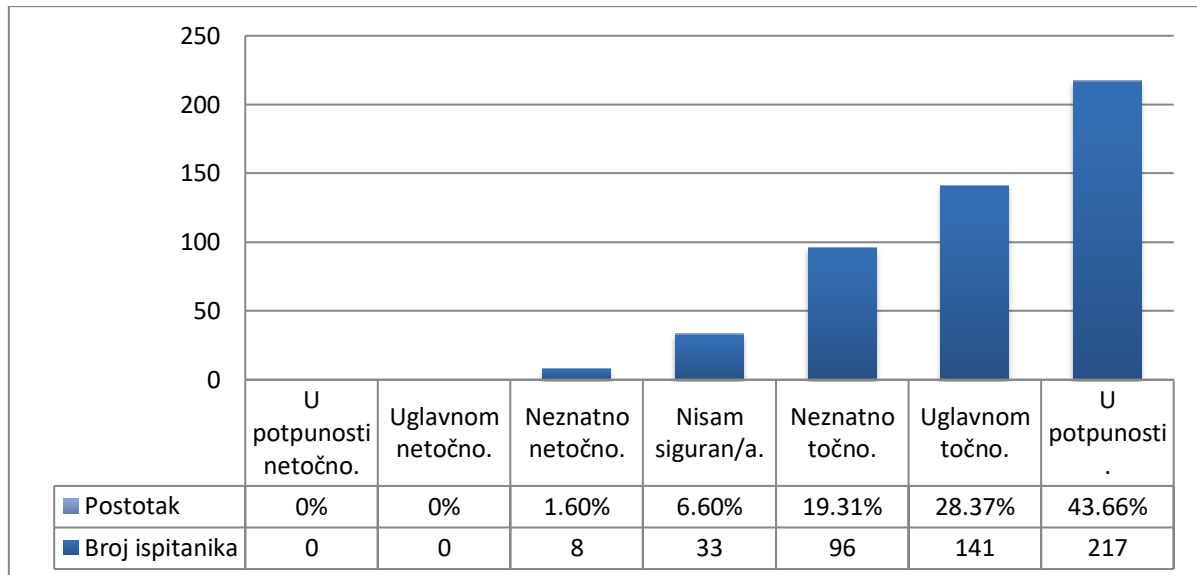
Graf 8. „Sam posao zahtjeva da koristim niz složenih i sofisticiranih vještina.“

Od ukupno 497 ispitanika, njih 368 (74,03%) suglasni su s tvrdnjom da njihov posao zahtjeva korištenje niza složenih i sofisticiranih vještina, a njih 45 (9,05%) ispitanika je izrazilo neslaganje s navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 82 (16,49%) odabralo je odgovor nisam siguran.

Graf 9. „Na moj posao utječu i druge osobe koje mi mogu dati povratnu informaciju jesam li ga dobro odradio/la.“

Od ukupno 497 ispitanika, njih 390 (78,46%) suglasni su sa tvrdnjom da na njihov posao među ostalim utječu i druge osobe koje im imaju priliku saopćiti povratnu informaciju jesu li posao dobro odradili, a njih 28 (5,62%) je izrazilo neslaganje s navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 75 (15,09%) odabralo je odgovor nisam siguran.

„Graf 10. Moj posao je vrlo značajan.“

Od ukupno 497 ispitanika, njih 358 (72,03%) suglasni su sa tvrdnjom da je sam posao vrlo značajan, dok je njih 8 (1,60%) izrazilo neslaganje s navedenom tvrdnjom. Dio ispitanika, njih 33 (6,63%) odabralo je odgovor nisam siguran.

5. Rasprava

U ovom istraživanju koje je imalo cilj ispitati karakteristike posla i profesionalnu predanost medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj tijekom trajanja COVID-19 pandemije dobrovoljno je sudjelovalo ukupno 497 ispitanika odnosno zaposlenih medicinskih sestara i tehničara s različitih područja Republike Hrvatske. Najveći broj ispitanika bio je u životnoj dobi između 20 i 30 godina života što odgovara rezultatima ranijih istraživanja koji također bilježe slične rezultate. U istraživanju autorice Barać s ciljem ispitivanja osobnih, organizacijskih i profesionalnih obilježja kao pokazatelja zadovoljstva poslom medicinskih sestra i tehničara, najveći broj ispitanika bio je u dobnoj skupini od 32-40 godina (5). U ovom istraživanju najveći broj sudionika su medicinske sestre što je potpuno očekivano i potpuno suglasno sa spolnom raspodjelom zaposlenih medicinskih sestara u Republici Hrvatskoj (6,7). Najveći broj ispitanika ima duljinu radnog staža između dvije i deset godina što se razlikuje od rezultata nekih ranije provedenih istraživanja u Republici Hrvatskoj koja su također obuhvaćala uzorak zaposlenih medicinskih sestara (5–7). Prema ranije spomenutom istraživanju autorice Barać prosječna duljina radnog staža ispitanika bila je 19,8 godina (5). Zabilježeni rezultati se razlikuju i od rezultata zabilježenih u drugim istraživanjima provedenim u Republici Hrvatskoj. Naime, autorica Gusar i sur. 2020.godine navode kako najveći udio medicinskih sestara zaposlenih unutar zdravstvenih ustanova u Republici Hrvatskoj pripada skupini zaposlenika koja ima više od 20 godina radnog iskustva (7). Najveći udio ispitanika je u radnom odnosu na bolničkim odjelima unutar zdravstvenih ustanova što odgovara radnoj populaciji medicinskih sestara u Hrvatskoj prema dosadašnjim istraživanjima (1). Sličnu razdiobu medicinskih sestara i tehničara u Republici Hrvatskoj po razini obrazovanja zabilježila su i do sad provedena istraživanja (7). Naime, zabilježena raspodjela s obzirom na razinu obrazovanja sukladna je i s podacima navedenim u Hrvatskom zdravstveno-statističkom ljetopisu iz 2020. godine (6) kao i s podacima Hrvatske komore medicinskih sestara i tehničara navedenim u Registru medicinskih sestara (8). Podaci neupitno upućuju kako je najveći udio medicinskih sestara i tehničara koji su trenutno zaposleni unutar ustanova zdravstvenog sustava u Republici Hrvatskoj na razini temeljnog srednjoškolskog obrazovanja, a samo manji udio ima završenu višu razinu obrazovanja (6,8).

Najveći je broj ispitanika u ovom istraživanju zaposlen na bolničkim odjelima unutar zdravstvenih ustanova što je sukladno s drugim objavljenim publikacijama (7,9). Slične rezultate navodi autorica Tadić vezano uz liječničku profesiju u Hrvatskoj. Naime prema prikazanim rezultatima ukupno 58% liječnika zaposleno je u bolničkom zdravstvenom sektoru te se može naslutiti da slična raspodjela prati i ostale zdravstvene radnike (9).

Rezultati zabilježeni u ovom istraživanju upućuju kako većina zaposlenih medicinskih sestara i tehničara nikad ne bi napustilo sestrinsku profesiju. Slični rezultati prikazani su i u ranije navedenom istraživanju autorice Barać koja ističe kako 90.6% ispitanika izražava isto mišljenje (5). Ispitanici u našem istraživanju također navode i kako su u većini zadovoljni svojim socioekonomskim statusom, što nije sukladno ranije spomenutom istraživanju. Naime, u istraživanju autorice Barać najveći udio ispitanika djelomično je zadovoljan svojim socioekonomskim statusom (5). Budući da su ova istraživanja provedena u različitim vremenskim razdobljima moguće je da su se okolnosti koje utječu na percepciju vlastitog socioekonomskog statusa s vremenom promijenile, Nadalje, moguće je i da su za vrijeme trajanja COVID-19 pandemije prioriteta zaposlenih medicinskih sestara i tehničara bitno drugačiji. Druga provedena istraživanja koja su u svom fokusu imala ispitivanje zadovoljstva poslom koje se zasigurno reflektira na vlastitu percepciju socioekonomskog statusa navode također razlike s obzirom na vrijeme i geografsko područje provedenog istraživanja (10,11). Tako primjerice prema istraživanju Serafin i suradnika na temu: „Nurse job satisfaction at a surgical ward: a comparative study between Sweden and Poland“ zaključeno je da su švedske medicinske sestre ocijenile zadovoljstvo poslom znatno višim u odnosu na poljske medicinske sestre. Kao mogući razlog autori navode veću mogućnost za napredovanjem na radnom mjestu (12). Prema novijim istraživanjima autorice Haile D. i suradnika provedenim u Etiopiji na temu: „Job satisfaction and associated factors among nurses in esat gojjam zone“ zaključeno je da medicinske sestre koje su sudjelovale u istraživanju imaju umjerenu razinu zadovoljstva, a kao razlog zadovoljstva ističu prirodu posla, odnos sa drugim zdravstvenim djelatnicima te komunikaciju (10). Isti autori kao razloge nezadovoljstva navode nedostatak promaknuća, loše uvjete poslovanja, niske prihode te nedostatak beneficija (10). Dok je primjerice u istraživanju Knezić i Železnik koje je uspoređivalo zadovoljstvo poslom medicinskih sestara i tehničara u Kliničkom bolničkom centru i Kliničkoj bolnici Merkur" uočeno da svega 5% medicinskih sestara i tehničara zadovoljno na poslu, a kao razlog navode nemogućnost brzog napredovanja kao u drugim zanimanjima (11). Slično je potvrđeno u istraživanju Matuzić i Kosić koji su ispitivali prisutnost izgaranja kod zaposlenih medicinskih

sestara i tehničara na primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite kada autori navode da zaposleni sa više godina radnog staža izjavljuju i veću razinu zadovoljstva (13). U ovom istraživanju 252 ispitanika suglasno je sa tvrdnjom da bi dali otkaz ako se ne bi složili sa svojim nadređenima i kolegama. (13). Prema istraživanju Jurić i Mikšić na temu zadovoljstva medicinskih sestara u izvršavanju radnih zadataka, rezultati ukazuju da je 56.7% ispitanika zadovoljno odnosom sa svojim nadređenima (14). Navedeno potvrđuje dosadašnje navode kako su odnosi i slaganje s kolegama i nadređenima izuzetno važni u radnom okruženju medicinskih sestara. Umjerenu razinu autonomije u ovom istraživanju izrazilo je 70% ispitanika (14). Prema autorici Barać koja navodi „da je sestrinstvo neovisno onoliko koliko može nametnuti svoje standarde i vrijednosti, ne samo članovima svoje profesije, nego i zajednici u kojoj živi“ možemo pretpostaviti da su standardi i vrijednosti sestrinstva u Republici Hrvatskoj poznati ne samo unutar profesije već i u široj zajednici (5). Obrnuto autorice Ružić i Petrak na temu: „Pitanje autoriteta u sestrinstvu“ prezentiraju zabilježeni rezultat da je 44.5% ispitanika barem jedan put tijekom radnog vijeka postupilo prema nedozvoljavajućem zahtjevu liječnika (15). Nadalje, istraživanje autorice Mrayyan na temu radne autonomije medicinskih sestara ukazuje da iskustvo, razina obrazovanja i vremenske obveze medicinskih sestara utječu na njihovu autonomiju u radu (16). Također objavljeno istraživanje Behar i sur. s naslovom „Longitudinal Analysis of Personal and Work-Related Factors Associated With Turnover Among Nurses“ navodi da je jedan od vodećih razloga napuštanja radnog mjesta medicinskih sestara upravo nedostatak autonomije u pružanju zdravstvene njege (17). U spomenutom istraživanju 200 ispitanika nije se složilo sa izjavom da će iako nemaju mogućnost za napredovanjem ostati u sestrinstvu (17). Kako je ključno i važno da poslodavac podrži i motivira zaposlenike u njihovom profesionalnom razvoju i napretku naglašeno je i u istraživanju Hallin i Danielson (18). Naime, većina ispitanika uključenih u ovo istraživanje smatra da na njihov posao utječu i drugi pojedinci koji su u prilici da im daju povratne informacije o tome koliko dobro izvode radne zadatke. Povratne informacije zabilježene su važnima ne samo tijekom rada već i tijekom formalnog procesa obrazovanja medicinskih sestara (19). Nadalje istraživanje autora Jurić i Mikšić koje je ispitivalo stupanj zadovoljstva medicinskih sestara u izvršavanju radnih zadataka utvrdilo je kako samo 32,8% ispitanika smatra da od svog nadređenog dobiva povratnu informaciju o uspješnosti svoga rada te je isto ocijenjeno sa brojkom 3 (14). U ovom istraživanju većina ispitanika, točnije preko 72% ispitanika smatra svoj posao značajnim. Slični rezultati prikazani su i u istraživanju na temu „The professional self-image of nurses in Belgian hospital: a cross-sectional questionnaire survey“ (20). Autorica navodi da medicinske sestre imaju

pozitivnu sliku o svojoj profesiji, smatraju se kompetentnim zdravstvenim djelatnicima te je ključ pozitivne percepcije vlastite profesije u timskom radu, podržavanju od strane nadređenih te pravilnoj vremenskoj raspodjeli za obavljanje potrebnih sestrinskih aktivnosti (20). Nadalje, u istraživanju Yvonne ten Hoeve na temu: „The nursing profession: public image, self-concept and professional identity“ kao i u istraživanju provedenom na hrvatskom uzorku zaključeno je da medicinske sestre trebaju povećati isticanje u javnosti kako bi poboljšale položaj u zdravstvenom sustavu, a to se postiže obrazovanjem, radom te boljim korištenjem strateške pozicije (21,22). Prema istraživanju Jacqueline Randle samopouzdanje medicinskih sestara značajno utječe na kvalitetu brige i skrbi o pacijentima (23). Dostupna istraživanja ukazuju da medicinske sestre starije životne dobi, s duljim radnim stažom te one koje su u braku imaju viši profesionalni kapacitet te samim time i višu razinu profesionalnog samopoštovanja (24). Slično navedenom, prema istraživanju Sabanciogullari na temu: „Professional Self-Concept in Nurses and Related Factors: A Sample from Turkey“ ističe se da postoji značajan pozitivan odnos između profesionalnog „ja“ i samopoštovanja (25). Istraživanje koje se bavilo ispitivanjem povezanosti profesionalnog samopoimanja i kvalitetom života medicinskih sestara i tehničara zaposlenih na COVID-19 odjelima navodi da je potrebno uspostaviti stalnu komunikaciju između sestrinskih organizacija i medija kako bi se prikazala važna uloga medicinske sestre u sustavu zdravstvene skrbi (26). Autori ističu i potrebu poboljšanja sustava javnog zdravstva kao što je uočeno kod krize pandemije COVID-19 bolesti (26). Upravo krizne situacije kao što je COVID-19 pandemija utječu na profesionalnu predanost medicinskih sestara navodi istraživanje Duran i sur. na temu: „Factors affecting nurses' professional commitment during the COVID-19 pandemic“ te zaključuju da krizne situacije poput COVID-19 pandemije dovode do ideje o napuštanju posla, promjeni profesije, zadovoljstvu poslom, ali i obrazovnom sustavu (27). Međutim unatoč brojnim negativnim osjećajima medicinskih sestara tijekom COVID-19 pandemije, medicinske su sestre pokazale zadovoljavajuću psihičku prilagodbu, otpornost prema novonastaloj situaciji, profesionalnu predanost te društvenu podršku (28). Neizbježna snažna emocionalna iskustva medicinskih sestara tijekom COVID-19 pandemije koja uključuju složene emocije kao što su tuga, strah, tjeskoba, neizvjesnost, bespomoćnost i slično dodatno utječu na njihovu profesionalnu predanost (29). Do sada provedena istraživanja ističu da zdravstveni djelatnici općenito pa time i medicinske sestre imaju izuzetnu predanost prema svojim profesionalnim aktivnostima te su spremni na rad uz niz poteškoća poput primjerice tijekom pandemije nedostatak zaštitne opreme s posljedicom rizika od infekcije (30). Profesionalna predanost je ključna u njihovom svakodnevnom radu, ali i u kriznim

situacijama kao što je COVID-19 pandemija pa prema istraživanju Zhang i sur. na temu: „Professional Identity During the COVID-19 Pandemic: Across-Sectional Survey of Nurses in China“ ukazuje da je potrebno osmisliti nove profesionalne uloge medicinskih sestara, poboljšati njihovu važnost u javnosti te općenito poboljšati društveni status medicinskih sestara i tehničara (31). Budući da je tijekom COVID-19 pandemije neupitno došlo do potrebe za naglom prilagodbom svih zdravstvenih djelatnika te je bilo puno neidentificiranih radnih zadataka uz nedostatnu prethodnu informiranost potrebno je znatno dulje vrijeme provoditi istraživanja koja su usmjerena na pripremu i rad tijekom kriznih situacija kao što je trenutna pandemija (32). Važnu ulogu zasigurno temeljem dosadašnjih istraživanja ima voditelj tima i to ne samo u smislu pružanja pravovremenih i učinkovitih povratnih informacija već i u obvezi da razmotri potencijalne načine kako medicinske sestre aktivno uključiti u donošenje odluka o procesu skrbi te kako prikazati medicinsku sestru kao važnog i neizostavnog člana tima u kojeg se može imati povjerenja (33).

6. Zaključak

Tijekom COVID-19 pandemije koja je dovela do promjena u karakteristikama posla svih zdravstvenih djelatnika pa tako i medicinskih sestara na području Republike Hrvatske prisutna je profesionalna predanost medicinskih sestara koja posljedično utječe na svakodnevni život medicinskih sestara i tehničara, ali i bolesnika o kojima svakodnevno skrbe. Na temelju rezultata ovog istraživanja moguće je razvijati preventivne i intervencijske programe, kako u stručnom usavršavanju medicinskih sestara i tehničara tako i u obrazovanju na svim obrazovnim razinama, s konačnim ciljem povećanja sigurnosti bolesnika i kvalitete provođenja zdravstvene njege te zadržavanja medicinskih sestara i tehničara kako u odabranoj profesiji tako i u Republici Hrvatskoj.

7. Literatura

1. Tokić A, Gusar I, Nikolić Ivanišević M. Zadovoljstvo poslom i mentalno zdravlje u Hrvatskoj u vrijeme pandemije COVID-19. *Društvena istraživanja*. 2021;30(2):401–21.
2. Cucinotta D, Vanelli M. WHO declares COVID-19 a pandemic. *Acta Biomed*. 2020;91(1):157–60.
3. Peitl V, Zatezalo VG, Karlović D. Mental health issues and psychological crisis interventions during the COVID-19 pandemic and earthquakes in Croatia. *Arch psychiatry Res*. 2020;56(2):193–8.
4. Skitarelić N, Dželalija B, Skitarelić N. Covid-19 pandemics: A brief overview of current knowledge. *Medica Jadertina*. 2020;50(1):5–8.
5. Barać I. Osobna, organizacijska i profesionalna obilježja kao pretkazatelji zadovoljstva poslom medicinskih sestara. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku; Doktorska disertacija, 2019.
6. Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Hrvatski zdravstveno-statistički ljetopis za 2020. 2020. Dostupno na: <https://www.hzjz.hr/hrvatski-zdravstveno-statisticki-ljetopis/hrvatski-zdravstveno-statisticki-ljetopis-za-2020-tablicni-podaci/>
7. Gusar I, Lazinica A, Klarin M. Work motivation, job satisfaction, and nursing record-keeping: Do they differ in surgery and internal disease departments? *Cent Eur J Nurs Midwifery*. 2020;11(4):163–70.
8. Hrvatska komora medicinskih sestara i tehničara. Registar medicinskih sestara i tehničara. 2020. Dostupno na: <https://www.hkms.hr/licence>
9. Tadić I. Profesionalne bolesti zdravstvenih djelatnika. Sveučilište u Zagrebu; diplomski rad, 2014.
10. Haile D, Gualu T, Zeleke H, Dessalegn B. Assessment of Job Satisfaction and Associated Factors among Nurses in East Gojjam Zone Public Hospitals Northwest Ethiopia, 2016. *J Nurs Care*. 2017;06(03).
11. Knezić, Klaudia, Železnik D. Usporedba zadovoljstva poslom medicinskih sestara/tehničara u Kliničkom bolničkom centru Zagreb i Kliničkoj bolnici Merkur Nurses job satisfaction in Clinical Hospital Center Zagreb and Clinical Hospital Merkur. *Sestrin Glas*. 2019;24(2):73–81.
12. Serafin L, Bjerså K, Doboszyńska A. Nurse job satisfaction at a surgical ward - a comparative study between Sweden and Poland. *Med Pr*. 2019;70(2):155–67.
13. Matuzić S, Kosić R. Zastupljenost sindroma izgaranja kod medicinskih sestara i tehničara na primarnoj i sekundarnoj razini zdravstvene zaštite Representation of burnout syndrome in nurses and technicians at primary and secondary levels of health care. 2020. p.116–23.
14. Jurić L, Mikšić Š. Stupanj zadovoljstva medicinskih sestara u izvršavanju radnih zadataka. *Sestrinski Glasnik*. 2020;25(2):109–15.
15. Ružić I, Petrak O. The issue of authority in nursing. *Sestrinski Glasnik*. 2013;18(2):119–26.
16. Mrayyan MT. American nurses' work autonomy on patient care and unit operations. *Br J Nurs*. 2005;14(18):962–7.
17. Estry-n-Behar M, Van Der Heijden BIJM, Fry C, Hasselhorn HM, Europeen Nurses'

- Early Exit Study Group. Longitudinal analysis of personal and work-related factors associated with turnover among nurses. *Rech Soins Infirm.* 2010;59(103):29–45.
18. Hallin K, Danielson E. Registered Nurses' perceptions of their work and professional development. *J Adv Nurs.* 2008;61(1):62–70.
 19. Gusar I, Bačkov K, Tokić A, Dželalija B, Lovrić R. Nursing student evaluations on the quality of mentoring support in individual, dual, and group approaches during clinical training: A prospective cohort study. *Aust J Adv Nurs.* 2020;37(4):28–36.
 20. Siebens K, Casterlé BD De, Abraham I, Dierckx K, Braes T, Darras E, et al. The professional self-image of nurses in Belgian hospitals: A cross-sectional questionnaire survey. *Int J Nurs Stud.* 2006;43(1):71–82.
 21. Hoeve Y, Jansen G, Roodbol P. The nursing profession: public image, self-concept and professional identity. A discussion paper. 2013;1–15.
 22. Gusar I, Zubčić M, Šare S, Marnika V. Sestrinstvo u javnosti: realna slika profesije Nursing in public: a real image of the professio. *Sestrin Glas J.* 2019;24(3):164–8.
 23. Randle J. Changes in self-esteem during a 3-year pre-registration Diploma in Higher Education (Nursing) programme. *J Clin Nurs.* 2003;12(1):142–3.
 24. Arthur D, Sohng KY, Noh CH, Kim S. The professional self concept of Korean hospital nurses. *Int J Nurs Stud.* 1998;35(3):155–62.
 25. Sabanciogullari S, Dogan S. Professional self-concept in nurses and related factors: A sample from turkey. *Int J Caring Serv.* 2017;10(3):1676–84.
 26. Farhadi A, Bagherzadeh R, Moradi A, Nemati R, Sadeghmoghadam L. The relationship between professional self-concept and work-related quality of life of nurses working in the wards of patients with COVID-19. *BMC Nurs.* 2021;20(1):1–8.
 27. Duran S, Celik I, Ertugrul B, Ok S, Albayrak S. Factors affecting nurses' professional commitment during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. *J Nurs Manag.* 2021;29(7):1906–15.
 28. Kandemir D, Yılmaz A, Sönmez B. Professional and psychological perceptions of emergency nurses during the COVID-19 pandemic: A qualitative study. *Japan J Nurs Sci.* 2021;(November 2021):1–14.
 29. Akyüz AM, Durmuş İ. Investigation of Factors That May Affect the Commitment of Healthcare Professionals to Their Works During the COVID-19 Pandemic Period. *SAGE Open.* 2022;12(2).
 30. Santana López BN, Santana-Padilla YG, González-Martín JM, Santana-Cabrera L. Attitudes and beliefs of Spanish healthcare professionals during the COVID-19 pandemic. *Sci Prog.* 2021;104(2):1–16.
 31. Zhang BF, Zuo Q, Cheng J, Li Z, Zhu L, Li Y, et al. Professional Identity during the COVID- Pandemic: A Cross-Sectional Survey of Nurses in China. 2021;30(3):203–11.
 32. Mortensen CB, Zachodnik J, Caspersen SF, Geisler A. Healthcare professionals' experiences during the initial stage of the COVID-19 pandemic in the intensive care unit: A qualitative study. *Intensive Crit Care Nurs.* 2022;68(March 2020).
 33. Van Bogaert P, Kowalski C, Weeks SM, Van heusden D, Clarke SP. The relationship between nurse practice environment, nurse work characteristics, burnout and job outcome and quality of nursing care: A cross-sectional survey. *Int J Nurs Stud* 2013;50(12):1667–77.

8. Prilozi

OPĆI UPITNIK

1. Spol (zaokružiti):

M

Ž

2. Koliko godina imate? _____

3. Stručna sprema koju imate ?

a) srednja stručna sprema

b) prvostupnik sestrinstva (viša stručna sprema)

c) magistra sestrinstva

4. Radno mjesto na kojem radite je:

a) bolnički odjel

b) ambulanta

c) operaciona sala

d) jedinica intenzivnog liječenja / terapije / skrbi

e) ostalo: _____

5. Radite li na trenutnom radnom mjestu u skladu sa svojom stručnom spremom? DA NE

6. Ukoliko ste na prethodnom odgovorili sa NE, navedite status na radnom mjestu u odnosu na stručnu sprema? (Ukoliko ste odgovorili sa DA, preskočite ovo pitanje).

7. Koliko godina radnog staža imate u sestrinstvu? (Ukoliko imate manje od godinu dana, navedite broj mjeseci)

8. Koliko godina radnog staža imate na trenutnom radnom mjestu? (Ukoliko imate manje od godinu dana, navedite broj mjeseci)

9. Kakvo radno vrijeme imate na ovom radnom mjestu?

a. radim sve tri smjene (dnevna prijedodne; dnevna poslijepodne; noćna)

b. radim u dvije smjene (dnevne prijedodne i poslijepodne)

c. radim „turnus“ (12/24 – 12/48)

d. radim samo dnevnu smjenu prijedodne

e. radim samo dnevnu smjenu poslijepodne
ostalo: _____

10. Namjera mi je nastaviti i u budućnosti raditi na ovom radnom mjestu kao medicinska sestra/tehničar ?

DA NE

11. Razmišljam napustiti sestrinsku profesiju kako bi se bavila/o nečim drugim ? DA NE

12. Ukoliko se pojavi prilika, želim promijeniti ovo radno mjesto sa drugim, unutar područja sestrinstva?

DA NE

13. Ukoliko bi se pojavila prilika da odem raditi izvan Republike Hrvatske, a u području sestrinstva, otišla/o bih.

DA NE

14. Vaše mjesto stanovanja je:

- a. grad
- b. prigradsko naselje
- c. selo
- d. ostalo _____

15. Koliko članova živi sa vama u kućanstvu, uključujući i Vas ? _____

16. Koliko ste zadovoljni svojim socioekonomskim statusom ?

- a) potpuno zadovoljna/an
- b) djelomično zadovoljna/an
- c) nezadovoljna/an

SKALA KARAKTERISTIKA POSLA (JDS)

Ispred Vas se nalazi upitnik koji svojim tvrdnjama govori o karakteristikama posla koji obavljate. Molim Vas da svaku tvrdnju pažljivo pročitate i označite broj koji odražava Vaše mišljenje.

1. Koliko imate autonomije u svojem poslu? Odnosno, u kojoj mjeri vam vaš posao dozvoljava da sami odlučujete što ćete raditi ?

1.	1.	3.	4.	5.	6.	7.
Vrlo malo; posao mi ne dozvoljava da sam/sama odlučujem o tome kako i kada nešto učiniti.		Umjereno; mnoge aktivnosti na poslu su standardizirane i ne mogu ih kontrolirati, iako mogu napraviti neke odluke o radu.			Jako puno. Posao koji obavljam, omogućava mi kompletnu odgovornost za odlučivanje kako i kada nešto učiniti.	

2. Koliko je raznolikosti u Vašem poslu? Odnosno, u kojoj mjeri Vaš posao omogućava aktivnosti u kojima možete pokazati svoje vještine i darovitost prema poslu?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Vrlo malo; posao je takav da svaki dan imam jednake, rutinske aktivnosti.		Umjerena raznolikost.			Vrlo puno; posao mi omogućava da radim puno različitih aktivnosti i vještina.	

3. Generalno, koliko je važan Vaš posao? Odnosno, utječu li rezultati Vašeg rada na živote i dobrobiti drugih osoba?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Uopće nije važan; Rezultati rada ne utječu na nikoga značajno.		Umjereno važno.			Vrlo važan; rezultati rada značajno mogu utjecati na druge ljude.	

4. U kojoj mjeri vam vaš posao omogućava da dobijete povratnu informaciju o tome kako dobro obavljate aktivnosti ? Odnosno, pruža li posao sam po sebi informaciju o tome koliko dobro radite svoj posao, ali da to ne uključuje povratnu informaciju od strane suradnika ili nadređenih?

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.

Vrlo malo; sam posao je postavljen tako da mogu raditi zauvijek i ne saznati kako dobro ga radim.	Umjereno; ponekad mi posao pruža povratnu informaciju o tome kako ga obavljam.	Jako puno; posao je postavljen tako da konstantno dobivam povratnu informaciju kako i koliko ga dobro radim.
---	--	--

Sam posao zahtjeva da koristim niz složenih i sofisticiranih vještina.

1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti
--	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------

Dok obavljam posao, pruža mi se šansa da shvatim kako dobro ga radi.

1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti
--	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------

Posao zahtjeva od mene da koristim niz složenih vještina i aktivnosti.

1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti
--	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------

Na moj posao utječu i druge osobe koje mi mogu dati povratnu informaciju jesam li ga dobro odradio/la.

1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti
--	---------------------------------	---------------------------------	---------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	--------------------------

Posao mi daje priliku koristiti osobnu inicijativu i odluke tijekom obavljanja posla.

1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti

Nakon što završim posao, znam jesam li ga dobro odradio/la.						
1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti

Posao mi pruža značajnu priliku za neovisnost i slobodu u izvođenju aktivnosti.						
1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti

Sam posao je vrlo značajan.						
1 u potpunosti netočno	2 uglavnom netočno	3 neznatno netočno	4 nisam sigurna/an	5 neznatno točno	6 uglavnom točno	7 u potpunosti

SKALA PROFESIONALNE PREDANOSTI

Na slijedećim pitanjima molimo te da na skali od 1 do 5 označiš svoj stav koji se odnosi na predanost u poslu kao medicinska sestra / medicinski tehničar.

Brojevi znače slijedeće:

- 1 uopće se ne slažem
- 2 uglavnom se ne slažem
- 3 niti se slažem, niti se ne slažem
- 4 uglavnom se slažem
- 5 u potpunosti se slažem

Redni broj pitanja	Molim zaokružite broj koji najbolje odražava vaš stav.	Uopće se ne slažem	slučajno se ne slažem	Uglavnom se ne slažem, niti se slažem	Uglavnom se slažem	potpuno se slažem
Razumijevanje sestrinstva						
1.	Sestrinski posao je najzanimljiviji koji sam ikad radio/la.	1	2	3	4	5
2.	Biti medicinska sestra/medicinski tehničar je značajno.	1	2	3	4	5
3.	Želim biti medicinska sestra/medicinski tehničar cijelu svoju karijeru.	1	2	3	4	5
4.	Volim raspravljati o sestrinstvu s drugim ljudima.	1	2	3	4	5
5.	Ne osjećam se kao profesionalac u sestrinstvu.	1	2	3	4	5
6.	Žalim što sam odabrao/la biti medicinska sestra/medicinski tehničar.	1	2	3	4	5
Sukladnost sestrinstva						
7.	Ne mogu ostvariti svoje snove dok se bavim sestrinstvom.	1	2	3	4	5
8.	Ne mogu ostvariti svoje snove dok se bavim sestrinstvom.					
9.	Ponosim se kad govorim drugim ljudima da sam medicinska sestra/medicinski tehničar.					
10.	Sestrinstvo može doprinijeti društvu.					
Uključenost u sestrinsku profesiju						
11.	Zabrinut/a sam za budućnost razvoja sestrinske prakse.	1	2	3	4	5

12.	Medicinske sestre /tehničari trebaju dobiti profesionalno obrazovanje.					
13.	Posvetit ću se sestrinstvu.					
14.	Savjesno obavljam svoj posao.					
15.	Razmišljam kako ću dobo obaviti svoj posao.					
16.	Trudim se razumjeti pacijentove potrebe kako bi osigurala/o primjeren plan zdravstvene njege.					
Odanost sestrinskoj profesiji						
17.	Provodim sestrinsku skrb prema bolesniku kao da je član obitelji.	1	2	3	4	5
18.	Dat ću najbolje od sebe kako bi pomogao/la povećati pacijentovu brigu o sebi.					
19.	Voljela/o bih prevladati poteškoće na koje nailazim.					
20.	Voljela/o bih posvetiti više vremena promicanju sestrinstva.					
21.						
Zadržavanje u sestrinstvu						
22.	Ukoliko se ne bih mogla/o složiti sa nadređenima i kolegama, dala/o bih otkaz.	1	2	3	4	5
23.	Iako ne postoje mogućnosti za napredovanjem, ostat ću u sestrinstvu.					
24.	Ukoliko bude prilike, promijenit ću karijeru u ne sestrinskom smjeru.					
25.	Ostat ću u sestrinstvu, iako plaća nije zadovoljavajuća.					